

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/21/2012
Identifikačné číslo spisu:	8104128748
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8104128748.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne R. D., bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. Emilom Župíkom, advokátom v Košiciach, Pražská 4, proti žalovaným I/ Y. T., bývajúcej v Y., 2/ Y. T., bývajúcemu v Y., 3/ J. T., bývajúcemu v Y., Z., 4/ D. T., bývajúcej v Y., žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ zastúpení JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom v Prešove, Hlavná 19, 5/ Z. X., bývajúcemu v Y., t. č. na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníčkou Vierou Mikitovou, súdnou tajomníčkou Okresného súdu Prešov, 6/ J. X., bývajúcej v Y., 7/ J. R., bývajúcemu v Y., 8/ D.L., bývajúcemu v T., 9/ N. X., bývajúcej v Y., žalovaní 7 / a ž 9 / zastúpení JUDr. Alojzom Naništom, advokátom v Prešove, Sládkovičova 8, 10/ R. Q., bývajúcej v Y., zastúpenej advokátskou kanceláriou AKMG s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Dolná 6 A, o určenie predmetu dedičstva, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12 C 271/2004, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 7. decembra 2011 sp. zn. 18 Co 74/2011 a rozsudku Okresného súdu Prešov z 1. apríla 2011 č. k. 12 C 271/2004-487, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 7. decembra 2011 sp. zn. 18 Co 74/2011 a rozsudok Okresného súdu Prešov z 1. apríla 2011, č. k. 12 C 271/2004-487 a vec vracia Okresnému súde Prešov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresný súd Prešov 27. októbra 2004 domáhala určenia, že nehnuteľnosti - pozemky nachádzajúce sa v katastrálnom území V., zapísané na LV č. XXX ako parcela č. 1034/1 o výmere 1718 m², orná pôda a parcela č. 1034/2 o výmere 131 m², zastavané plochy a nádvoria; na LV č. XXXX ako parcela č. 1035/1 o výmere 919 m², orná pôda a parcela č. 1035/2 o výmere 126 m², zastavané plochy a nádvoria; na LV č. XXXX ako parcela č. 1040/2 o výmere 765 m², orná pôda; na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/2 o výmere 3038 m², orná pôda a parcela č. 1024/6 o výmere 194 m², zastavané plochy a nádvoria; na LV č. XIXX ako parcela č. 1024/1 o výmere 1193 m², orná pôda; na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/5 o výmere 482 m², orná pôda; na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/3 o výmere 1087 m², orná pôda; na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/4 o výmere 965 m², orná pôda a parcela č. 1024/7 o výmere 122 m², zastavané plochy a nádvoria, patria v podiele 2/22 do vlastníctva žalovaných 5/ a 6/ a v podiele 20/22 do dedičstva po nebohom J. P., narodenom XX.

septembra XXXX a zomrelom XX. mája XXXX. Žalobkyňa poukázala na to, že jej príbuzní ju spoločným konaním pripravili o dedičstvo po jej otcovi po administratívnej stránke. Ďalej žalobkyňa žiadala, aby okresný súd zaviazal žalovaných 1/ až 10/ na náhradu trov konania.

Okresný súd Prešov rozsudkom z 2. júla 2007 č. k. 12 C 271/2004-246 určil, že nehnuteľnosti - pozemky nachádzajúce sa v katastrálnom území V. a zapísané na LV č. XXX ako parcela č. 1034/1 o výmere 1718 m², orná pôda a parcela č. 1034/2 o výmere 131 m², zastavané plochy a nádvorcia, na LV č. XXXX ako parcela č. 1035/1 o výmere 919 m², orná pôda a parcela č. 1035/2 o výmere 126 m², zastavané plochy a nádvorcia, na LV č. XXXX ako parcela č. 1040/2 o výmere 765 m², orná pôda, na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/2 o výmere 810 m², orná pôda, parcela č. 1024/6 o výmere 194 m², zastavané plochy a nádvorcia, parcela č. 1024/8 o výmere 609 m², orná pôda, parcela č. 1024/9 o výmere 498 m², orná pôda a parcela č. 1024/10 o výmere 1121 m², orná pôda, na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/1 o výmere 1193 m², orná pôda, na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/5 o výmere 482 m², orná pôda, na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/3 o výmere 949 m², orná pôda, parcela č. 1024/11 o výmere 105 m², zastavané plochy a nádvorcia a parcela č. 1024/12 o výmere 33 m², zastavané plochy a nádvorcia, na LV č. XXXX ako parcela č. 1024/4 o výmere 965 m², orná pôda a parcela č. 1024/7 o výmere 122 m², zastavané plochy a nádvorcia, ktoré boli vytvorené z pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. 823/1, patria v podiele 9764/10740 do dedičstva po J. P., narodenému XX. mája XXXX a zomrelému XX. mája XXXX. Žalobu voči žalovanej 9/ zamietol. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Napokon žalobkyňu a žalovaných 5 / a 6/ zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť trovy štátu vo výške 8 525 Sk na účet Okresného súdu Prešov v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobkyňa preukázala, že je univerzálnou dedičkou po poručiťovi - otcovi S. P., ktorý vlastnil spoluvlastnícky podiel z pôvodnej mpč. 823 zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. XXX kat. úz. V. Uvedené skutočnosti mal súd prvého stupňa za preukázané najmä na základe predloženého rodného listu žalobkyne, osvedčenia o štátnom občianstve žalobkyne, úmrtných listov rodičov žalobkyne - R. a J. P., dátumu narodenia žalobkyne uvedeného v listinných dôkazoch, výpovede svedkov, ďalej na základe pripojených spisov Okresného súdu Prešov sp. zn. 14 C 217/1991, 13 C 89/1987 a 8 C 201/1994. O trovách konania rozhodol v zmysle ustanovení § 142 ods. 2, § 148 ods. 1 a § 150 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaných 1/, 2/, 3/, 5/, 6/, 7/, 8/, 10/ uznesením z 25. mája 2009 sp. zn. 1 Co 173/2007 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa okrem výroku o zamietnutí žaloby voči žalovanému 9/ a výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že treba prisvedčiť žalovaným, že skutočne v konaní bola preukázaná iba skutočnosť, že žalobkyňa je dcérou J. P. a R. rod. Y., ktorí v roku 1948 odišli do Q.. Tieto zistenia nepostačujú však pre vyslovenie záveru, že je dcérou toho J. P., ktorý je zapísaný v pozemnoknižnej zápisnici č. XXX k. ú V. k parcele č. 823/1 v podiele 20/40 - tin. Ďalej odvolací súd vyslovil, že úlohou súdu prvého stupňa bude doplniť dokazovanie podľa návrhu žalobkyne (č. l. 177 spisu), vypočítať R. L., opätovne prehodnotiť jednotlivé zistenia najmä bezpečne zistiť, či skutočne zapísaný pozemnoknižný vlastník J. P. je tým J. P., ktorý bol otcom žalobkyne a či skutočne je daná aktívna legitimácia žalobkyne k uplatnenému nároku. Napokon uviedol, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v zmysle § 224 ods. 3 O.s.p.

Okresný súd Prešov rozsudkom z 1. apríla 2011 č. k. 12 C 271/2004-487 žalobu zamietol. Žalobkyňu zaviazal nahradiť žalovaným 1/ až 4/ trovy konania v sume 1 632,20 € na účet ich právneho zástupcu, žalovanej 6/ trovy konania v sume 99,58 €, žalovaným 7/ až 9/ trovy konania v sume 1 244,23 € na účet ich právneho zástupcu, žalovanému 5/ trovy konania v sume 99,58 € a žalovanej 10/ trovy konania v sume 576,09 € na účet jej právneho zástupcu, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti toho rozhodnutia. Zároveň žalobkyňu zaviazal nahradiť trovy štátu v sume 307,98 € na účet Okresného súdu Prešov v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vykonanými dôkazmi boli zistené určité skutočnosti, ktoré naznačujú a mohli prívodiť aj presvedčenie o pravdivosti tvrdení žalobkyne, (napr. je isté, že právny predchodca žalobkyne bol bratom Márie Gimerovej, rod. Bednarčíkovej, ktorej právni nástupcovia s poukazom n a zápis v predmetnej pozemnoknižnej zápisnici vykonávali následne prevody a prechody k predmetnej nehnuteľnosti, aj to, že žalovaným vo veciach vedených na tunajšom súde pod sp. zn. 13 C 89/1987, 14 C 217/1991 a 8 C 201/1994 bol J. P.) avšak bez kľúčového dôkazu preukazujúceho bez pochybností, že pôvodným podielovým spoluvlastníkom bol práve právny predchodca žalobkyne nemožno žalobe vyhovieť. Sú

prvého stupňa ďalej uviedol, že doplneným výsluchom svedka R. L. sa nepodarilo preukázať, kedy a za akých okolností otec žalobkyne nadobudol predmetný spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti, či nehnuteľnosť do roku 1948 aj užíval, ako naložil so svojím majetkom po odchode do Kanady, či poveril niekoho spravovaním majetku. Rovnako Správa katastra Prešov konštatovala, že kúpna zmluva evidovaná pod č. XXXX z 9. júla 1920 sa nenachádza v zbierke listín k pozemnoknižnej vložke č. XXX, k. ú. V., a nie je možné zistiť ani údaje o predchádzajúcom vlastníkovi. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa žalobe nevyhovel, s poukazom aj na vyjadrený právny názor odvolacieho súdu. O trovách konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 7. decembra 2011 sp. zn. 18 Co 74/2011 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Žalovaným 6/, 7/, 8/, 9/ a žalovanej 10/ priznal náhradu trov odvolacieho konania, a to žalovanej 6/ vo výške 64,41 €, žalovanému 7/ vo výške 43,09 €, žalovanému 8/ vo výške 43,09 €, žalovanej 9/ vo výške 43,09 €, žalovanej 10/ vo výške 77,29 €, a to na účet právneho zástupcu žalovanej 6/ Mgr. Karola Ševca, advokáta, právneho zástupcu žalovaných 7/, 8/, 9/ JUDr. Alojza Naništu, advokáta a právnej zástupkyne žalovanej 10/ Advokátskej kancelárii AKMG s.r.o., do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo svojom odôvodnení uviedol, že ako podielový spoluvlastník k pozemnoknižnej parcele č. 823/1 zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. 171 k. ú. Nižná Šebastová bol zapísaný J. P. v podiele 1/2 na základe kúpnej zmluvy z 9. júla 1920, evidovanej pod č. XXXX. Vlastník „J. P.“ nebol v pozemnoknižnej vložke bližšie identifikovaný. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné pre preukázanie aktívnej legitimácie žalobkyne preukázať, že zapísaný vlastník je jej právnym predchodcom. Ďalej odvolací súd uviedol, že z pozemnoknižnej vložky vyplýva iba čas a spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zapísaného vlastníka. Podľa zápisu malo k tomuto dôjsť v roku 1920 na základe kúpy. Keďže otec žalobkyne sa narodil v roku XXXX a vlastnícke právo mal nadobudnúť v roku 1920, t. j. v čase, keď mal 15 rokov, nie je zrejmé, či takýto právny úkon bol podľa platného uhorského práva v čase uzavretia zmluvy aj schválený poručenským súdom. Nie je pravdou tvrdenie žalobkyne, že v čase od roku 1892 do roku 1920 sa narodil v obci Z. iba jediný J. P., a tým bol jej otec. Zo správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Štátneho archívu v Prešove z 3. februára 2010 (č. l. 359 spisu) vyplýva, že v rodnej matrike Matričného obvodu Šarišské Lúky, do ktorého patrila aj obec Fintice, sa nachádza zápis rodného pádu J. P. v dvoch prípadoch. V prvom prípade sa jednalo o zapísanie narodenia J. Q. P., nar. X. augusta XXXX, z otca J. P. a R. rod. L. a v druhom prípade zápis o narodení J. P., nar. XX. septembra XXXX, z otca J. P. a R. rod. L., otca žalobkyne. Ďalej odvolací súd poznamenal, že svedkovia R. L., R. Y. a P. H. potvrdili, že žalobkyňa je jedinou dcérou J. P., nar. XX. septembra XXXX a R. R. P., ktorí v roku 1948 odišli do Q.. Podľa svedka R. L. mal otec žalobkyne spomínať, že rodičia podelili majetok, ktorý vlastnili pre neho a jeho sestru s tým, že tam bol nejaký dom a pozemky, ktoré boli znárodnené. Táto výpoveď podľa odvolacieho súdu nepotvrdzuje, že by predmetný pozemok (roľa) mala byť rodičmi otca žalobkyne rozdelená, že ju vlastnili jeho rodičia. Podľa zápisu v pozemnoknižnej vložke k nadobudnutiu vlastníckeho práva zapísaného vlastníka J. P. došlo na základe kúpy, nie na základe darovania alebo iného spôsobu (rozdelenia veci). Z uvedenej výpovede nie je možné ani vyvodiť, že by sa malo jednať o predmetný pozemok. Ďalej konštatoval, že ani z vyhlásenia R. Y. a P. H. nie je možné jednoznačne vyvodiť, že zapísaný pozemnoknižný vlastník J. P. je totožný s nebohým otcom žalobkyne. Ani doplneným dokazovaním podľa pokynu odvolacieho súdu nebolo preukázané, za akých okolností nadobudol právny predchodca žalobkyne spoluvlastnícky podiel k predmetnej nehnuteľnosti, či nehnuteľnosť ako vlastník aj užíval a ako naložil so svojím majetkom do roku 1948, kedy odišiel do Q.. Nebola súdu predložená ani kúpna zmluva, ani iný hodnoverný dôkaz o tom, kto bol právnym predchodcom predmetnej nehnuteľnosti, z ktorých skutočností by bolo možné vyvodiť, že sa jedná o otca žalobkyne. V závere svojho odôvodnenia odvolací súd uviedol, že sa plne stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že jej právny predchodca bol pozemnoknižným podielovým spoluvlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, od ktorej právnej skutočnosti odvodzuje svoje dedičské právo. Nemožno vychádzať iba z domnienky, že išlo o jej otca, ktorý je zapísaný v pozemnoknižnej vložke č. XXX. Túto skutočnosť nebolo možné vyvodiť ani vyhodnotením všetkých dôkazov jednotlivo a v súhrne. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku Okresného súdu Prešov z 1. apríla 2011 č. k. 12 C 271/2004-487 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 7. decembra 2011 sp. zn. 18 Co 74/2011 na

základe podnetu žalobkyne podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal zrušiť uvedené rozhodnutia a vec vrátiť Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie. Uviedol, že napadnuté súdne rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Podľa názoru generálneho prokurátora súdy správne zistený skutkový stav nesprávne právne posúdili, keď dospeli k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že jej právny predchodca bol pozemnoknižným podielovým spoluvlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Ďalej uviedol, že k nesprávne právne posúdeniu veci súdy dospeli pri tvrdení, keď na jednej strane považovali za nepochybné, že právny predchodca žalobkyne J. P. bol bratom R. H., rod. P., ktorej právni nástupcovia s poukazom na zápis v spomínanej pozemnoknižnej zápisnici vykonávali následne prevody a prechody k spornej nehnuteľnosti a na druhej strane spochybňovali existenciu jeho spoluvlastníckeho podielu k tejto nehnuteľnosti.

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že sa stotožňuje s právnym názorom generálneho prokurátora, že právny názor súdov obsiahnutý v rozsudkoch je nelogický a v rozpore s výsledkami dokazovania. Ďalej poukázala na skutočnosť, že samotná blízka rodina R. H., rod. P. (sestra otca žalobkyne), nikdy nespochybňovala, že otec žalobkyne je ten J. P., ktorý je zapísaný v pozemkovej knihe ako spoluvlastník spolu so sestrou. Naopak, táto blízka rodina viedla proti otcovi žalobkyne súdne spory o určenie vlastníctva reálnou deľbou, korešpondovali s ním, hľadali jeho právnu nástupkyňu a podobne.

Žalovaní 7/ až 10/ vo svojich vyjadreniach k mimoriadnemu dovolaniu žiadali, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie ako nedôvodné zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je podané opodstatnene.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu, a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. namietané, ani zistené.

Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní došlo k vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. O vadu tejto povahy ide medziiným v prípade nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu. Rozsudok súdu musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie (výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia je preukázať správnosť rozsudku a umožniť kontrolu správnosti rozhodnutia súdu v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku. Len takéto rozhodnutie možno označiť za preskúmateľné (§ 157 ods. 2 a 3 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.). Odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov nezodpovedajú uvedeným ustanoveniam, keďže súdy sa v dôvodoch rozhodnutia nevyporiadali s rozhodujúcimi skutočnosťami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na názor generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že rozhodnutia súdov v danej veci vyznievajú arbitrárne, pretože na jednej strane súdy považovali za nepochybné, že právny predchodca žalobkyne J. P. bol bratom R. H., rodenej P., ktorej právni

nástupcovia s poukazom na zápis v spomínanej pozemnoknižnej zápisnici vykonávali následne prevody a prechody vlastníctva k spornej nehnuteľnosti a na druhej strane spochybňovali existenciu jeho spoluvlastníckeho podielu k tejto nehnuteľnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky šetrením v súdnom spise zistil, že žalobkyňa na preukázanie svojej aktívnej legitimácie predložila značné množstvo dôkazných prostriedkov, a to najmä:

Počas súdneho konania vedeného pod sp. zn. 13 C 89/87 vedenom na Okresnom súde Prešov sa spoluvlastníčka predmetných pozemkov L. Q., rod. H. (dcéra sestry otca žalobkyne) domáhala určenia výlučného vlastníctva na základe reálnej delby k parcelám, ktoré vyčlenila z pôvodnej PKN parc. č. 823/1, a ktoré zodpovedali jej podielu a užívaniu. Žalobu podala proti zapísaným spoluvlastníkom, medziiným aj proti J. P. na neznámom mieste. Súd rozsudkom z mája 1987 jej žalobe vyhovel. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa a žalovaní sú vedení ako podieloví spoluvlastníci predmetných nehnuteľností a že žalovaný J. P. bol bratom matky L. Q..

S. X., rod. H. (dcéra sestry otca žalobkyne) vo svojej žalobe podanej na Okresný súd Prešov 25. novembra 1994 potvrdzuje, že jej matka R. H., rod. P. má brata J. P., ktorý sa narodil vo Z., je v Q., bol v r. 1964 vo Z., je spoluvlastník parcel EN 1024, 1034, 1035, 1040 evidovaných v LV č. XXX kat. úz. V., ktoré sa vytvorili z pôvodnej parc. PKN 823/1.

Listom zo 14. decembra 1995 hore uvedená S. X., rod. H. požiadala Ministerstvo zahraničných vecí SR o zistenie adresy žalobkyne. Vo svojom liste uviedla, že táto je dcéra jej strýka S. P., ktorý sa vysťahoval do Q.. Ďalej uviedla, že spravuje nehnuteľný majetok otca žalobkyne, ktorý sa nachádza v kat. úz. L., Q. a Z., preto ju potrebuje vyhľadať. O aký nehnuteľný majetok ide vyplýva zo žaloby, ktorú S. X. podala na Okresný súd Prešov 25. novembra 1994.

Listom z 26. februára 1997 sa na žalobkyňu obrátila žalovaná 1/, ktorá ju upozornila na skutočnosť, že žalovaný 5/ si chce predmetné pozemky vybaviť na svoje meno, lebo zistil, že ak sa o ne prihlási žalobkyňa, získa ich späť. Z notárskej zápisnice z 24. októbra 1995 N 332/95, NZ 329/95 vyplýva, že žalovaní 5/ a 6/ si skutočne nechali osvedčiť vlastníctvo k pozemkom, na ktorých mal spoluvlastnícky podiel J. P..

Krajský súd v Prešove v odôvodnení svojho uznesenia z 31. marca 1998, sp. zn. 1 Co 120/98 uviedol, že žalobkyňa je právnu nástupkyňou nebohého S. P.. Ďalej uviedol, že právny predchodca žalobkyne je vedený v pozemnoknižnej zápisnici č. XXX ako podielový spoluvlastník parcely mpč. 823/1 o výmere 19 405 m².

Žalovaní 1/ až 3/, 5/ sa počas súdneho konania snažili písomnými podaniami o mimosúdne vyriešenie sporu o predmetné pozemky so žalobkyňou, čím nepriamo potvrdili identitu žalobkyne a existenciu jej dedičských nárokov.

Z výpovede svedka R. L., znalého rodinných pomerov, vyplýva, že otec žalobkyne, J. P., približne v roku 1964 navštívil Slovensko, svoju rodnú obec Z.. Svedok uviedol, že J. P. pri svojej návšteve spomínal sestru R., s ktorou sa mal aj stretnúť. J. P. alej spomenul, že má so sestrou po rodičoch rozdelený majetok, s tým že sa malo jednať o rodinný dom a pozemky v V.. Ďalej svedok uviedol, že J. P. vyštudoval v Prahe lesného inžiniera, do Q. odišiel legálne a že jeho rok narodenia by mohol byť XXXX.

Súdy nižšieho stupňa považovali v konaní za preukázané, že právny predchodca žalobkyne (J. P.) bol bratom R. H., rod. P., ktorej právni nástupcovia s poukazom na zápis v predmetnej pozemnoknižnej zápisnici vykonávali následne prevody a prechody k predmetnej nehnuteľnosti. Súdy nižšieho stupňa však dospeli k záveru, že nie je dostatočne preukázané, že je to práve právny predchodca žalobkyne, ktorý je popri svojej sestre R. H., rod. P. zapísaný ako podielový spoluvlastník predmetných pozemkov. K uvedenému právnomu záveru dospeli súdy nižšieho stupňa napriek veľkému množstvu vykonaných dôkazných prostriedkov preložených žalobkyňou, z ktorých okrem iného vyplýva aj skutočnosť, že právni nástupcovia sestry právneho predchodcu žalobkyne označili písomne ako aj v súdnych konaniach brata svojej matky (právnej predchodkyne) z a spoluvlastníka predmetnej nehnuteľnosti zapísaného v pozemnoknižnej zápisnici.

So zreteľom na uplatnený dovolací dôvod podľa názoru dovolacieho súdu kľúčovou otázkou pre rozhodnutie je vyriešenie otázky platnosti zápisu vlastníckeho práva J. k nehnuteľnosti parcelné číslo 823/1 zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. XXX k. ú. V. s dôrazom na identifikáciu totožnosti osoby J. P. tam zapísaného titulom kúpy 9. júla 1920 číslo 2125 v pomere 1/2.

História evidovania nehnuteľností a evidovania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam formou štátnych

informačných systémov na Slovensku siaha do prvej polovice 19. storočia (hoci evidovanie a zdaňovanie nehnuteľností na území dnešného Slovenska má staršie korene). Evidovanie nehnuteľností a vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v pozemkovej knihe sa na území niekdajšieho Uhorska začalo v roku 1852 cisárskym patentom. Systém pozemkových kníh bol na Slovensku založený pozemnoknižným poriadkom (zákon číslo 222 z roku 1855). Pozemková kniha evidovala nehnuteľnosti podľa obcí, resp. katastrálnych území a vlastníkov. Boli v nej evidované vlastnícke práva a iné vecné práva spojené s nehnuteľnosťami. Zápisy do pozemkovej knihy sa vykonávali na návrh dotknutých osôb (napr. zmluvných strán) a každý zápis vyžadoval schválenie súdom. Vklad (intabulácia) do pozemkovej knihy garantoval vlastnícke a iné vecné práva k nehnuteľnostiam, čím sa vlastne uplatnil intabulačný princíp - hlavný princíp pozemkovej knihy. Tento princíp proklamoval, že vlastníctvo k nehnuteľnosti sa nadobúda až zápisom do pozemkovej knihy a nie podpisom zmluvy. Týmto princípom štát realizoval jednu zo svojich funkcií a to ochranu vlastníctva nehnuteľností. Tým bol zaručený súlad medzi právnym stavom a stavom zachyteným v pozemkovej knihe. Od roku 1950 (prijatím Občianskeho zákonníka č. 141) bol zrušený konštitutívny účinok zápisu (vkladu) do pozemkovej knihy. Od tej doby sa začal rozdiel medzi evidovaným stavom a právnym stavom čoraz viac rozchádzať.

Okresný súd aj krajský súd v predmetnej veci uzavreli, že je nepochybný zápis spoluvlastníctva J. P. a R. H., rod. P. v pozemnoknižnej vložke č. XXX k. ú. V ohľadom pozemnoknižnej parcely č. 823/1, že uvedená R. H., rod. P. mala brata J. P., no žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno - nepreukázala, že v pozemnoknižnej vložke zapísaný J. P. je totožný s jej otcom J. P. (nar. v r. XXXX). Tento by totiž (okrem iného) v čase uzavretia kúpnej zmluvy (1920) mal 15 rokov a nie je isté, či tento úkon bol schválený poručenským súdom. Uvedený záver súdov, ku ktorým dospeli bez zohľadnenia nepochybných aktov, ktoré uskutočňovala sestra J. - R., rod. P., jej právni nástupcovia (prevody a prechody vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam) bez zistenia totožnosti J. zapísaného v pozemnoknižnej vložke č. XXX k. ú. V. sa javí predčasný a z tohto dôvodu nemôže byť považovaný za správny. Odôvodnenia rozsudkov súdov prvého stupňa a odvolacieho súdu postrádajú logiku, sú vnútorne protirečivé, nie sú v súlade s § 157 O.s.p.

So zreteľom na absenciu odôvodnenia rozhodujúcich skutkových a právnych úvah súdov prvého a druhého stupňa dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Vzhľadom na to, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.). Vzhľadom na dôvod zrušenia týchto rozhodnutí neskúmal opodstatnenosť námietky generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že zrušené rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (viď primerane § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.